सरालित *a.* Straightened, straight.

सरव्य See शरव्य.

सरस् *n.* [सृ-असुन्] 1 A lake, pond, pool, a large sheet of water; सरसामस्मि सागरः Bg. 10. 24. –2 Water. –3 Speech; cf. सरस्-वती. –**Comp.** –**काकः** (–**की**) A swan; L. D. B. –**जम्, जन्मन्** *n.*, –**रुहम्** (**सरोजम्, सरोजन्मन्, सरोरुहम्**) also **सरसिजम्, सरसिरुहम्** a lotus; सरसिजमनुविद्धं शैवलेनापि रम्यम् Ś. 1. 20; [Shri. Ksitiśachandra Chatterji points out in Mañjūṣā (March, 1958) that the word सरसिजम् has been used in the sense of 'a lotus' probably for the first time by Kālidāsa. According to lexicographers the word सरसिज is met with first in the Suśruta Saṁhitā (1. 46. 124) as an adjective qualifying मत्स्याः. Bhāravi uses the word in the sense of 'a land lotus' in उत्फुल्लस्थलनलिनीवनादमुष्मादुद्धूतः सरसिजसंभवः परागः. Three stages of being यौगिक, योगरूढ and रूढ are thus clearly seen in the history of the word.]; सरोरुहद्युतिमुषः पादांस्तवासेवितुम् Ratn. 1. 30. –**जः** (also **सरसिजः**) Sārasa bird. (**सरोजिन्** *m.* an epithet of Brahman). –**जिनी, –रुहिणी** 1 a lotus-plant; भ्रमर कथं वा सरोजिनीं त्यजसि Bv. 1. 100. –2 a pond abounding in lotuses. –3 a multitude of lotuses. –4 a lotus. –**रक्षः** (**सरोरक्षः**) the guardian of a pool. –**रुह्** (**सरोरुह्**) *n.* a lotus. –**वरः** (**सरोवरः**) a lake.

सरस *a.* 1 Juicy, succulent. –2 Tasty, sapid. –3 Wet; सरसनखपदान्तर्दष्टकेशप्रमोकम् Śi. 11. 54. –4 Wet with perspiration; तं वीक्ष्य वेपथुमती सरसाङ्गयष्टिः Ku. 5. 85. –5 Full of love, impassioned; त्वयि चपलेऽपि च सरसां भ्रमर कथं वा सरोजिनीं त्यजसि Bv. 1. 100 (where it means 'full of honey' also). –6 Charming, lovely, agreeable, beautiful; सरसवसन्ते Gīt. 1; तन्मे मनः क्षिपति यत्सरसप्रहारम् Māl. 4. 8. –7 Fresh, new, blooming; सरसकुसुमक्षामैरङ्गैरनङ्गमहाज्वरः Māl. 9. 10. –8 Thick, solid (सान्द्र); निहितसरसयावकैर्बभासे चरणतलैः कृतपद्धतिर्वधूनाम् Ki. 10. 3. –9 Expressive of poetical sentiment; see रस. –**सम्** A lake, pond.

सरसि (सी) कः The Sārasa bird (crane).

सरसी A lake, pool; आवर्तन्ते विवर्तन्ते सरसीषु मधुव्रताः Bv. 2. 154; Ki. 12. 51. –**Comp.** –**जम्, –रुहम्** a lotus. (–**हः**) the Sārasa bird.

सरस्वत् *a.* 1 Having water, watery; सदैव सारस्य सरस्वतामुना Rām. ch. 2. 85. –2 Juicy, succulent. –3 Elegant. –4 Sentimental. –5 Tasty, sapid. –*m.* 1 The ocean; कार्ष्णिः प्रत्यग्रहीदेकः सरस्वानिव निम्नगाः Śi. 19. 10. –2 A lake; आह्लादनामनि सरस्वति सारसाक्षि कैतादृशस्तरशेषजनोपकारी Rām. ch. 5. 58. –3 A male river (नद). –4 A buffalo. –5 N. of Vāyu.

सरस्वती 1 N. of the goddess of speech and learning, and represented as the wife of Brahman; परस्परविरोधिन्योरेकसंश्रयदुर्लभम् । संगतं श्रीसरस्वत्योर्भूतयेऽस्तु सदा सताम् ॥ V. 5. 24. –2 Speech, voice, words; इति देहविमुक्तये स्थितां रतिमाकाशभवा सरस्वती ... अन्वकम्पयत् Ku. 4. 39, 43; R. 15. 46. –3 N. of a river (which is lost in the sands of the great desert). –4 A river in general. –5 A cow; ŚB. on MS. 10. 3. 49; Vāj. 8. 43. –6 An excellent woman. –7 N. of Durgā. –8 N. of a female divinity peculiar to the Buddhists. –9 The Soma plant. –10 The plant called ज्योतिष्मती.

सरसर, सरासर *a.* Moving hither and thither.

सरहस्य *a.* 1 Mystical, magical. –2 Having or attended with mystical teaching or doctrine; तयोः किल सरहस्यानि जृम्भकास्त्राण्याजन्मसिद्धानि U. 2. –3 With Upaniṣads; सकल्पं सरहस्यं च तमाचार्यं प्रचक्षते Ms. 2. 140, 165.

सराग *a.* 1 Coloured, tinged, tinted; (अकारि) सरागमस्या रसनागुणास्पदम् Ku. 5. 10. –2 Dyed with red lac; निक्षिपवत्यश्चरणान् सरागान् R. 16. 15. –3 Impassioned, full of love, enamoured; मुनेरपि मनोऽवश्यं सरागं कुरुतेऽङ्गना Subhāṣ.

सराव *a.* Sounding, making a noise. –**वः** 1 A lid, cover. –2 A shallow dish, saucer; cf. शराव.

सरिः *f.* 1 A spring, fountain. –2 A cascade (*m.*). –3 A quarter of the compass.

सरिका 1 Going, proceeding. –2 A kind of drug (हिङ्गुपत्री). –3 A woman going.

सरित् *f.* [सृ-इति] 1 A river; अन्यसरितां शतानि हि समुद्रगाः प्रापयन्त्यब्धिम् M. 5. 19. –2 A thread, string. –**Comp.** –**नाथः, –पतिः** (also सरितांपतिः), –**भर्तृ** *m.* the ocean. –**वरा** (also सरितांवरा) N. of the Ganges. –**सुतः** an epithet of Bhīṣma.

सरिद्वत् *m.* The ocean.

सरि (री) मन् *m.* [सृ-ईमनिच् Uṇ. 4. 161] 1 Motion, creeping. –2 Wind. –3 Time.

सरिरम्, सरिलम् Water; cf. सलिल.

सरिषपः Mustard.

सरीसृपः A serpent; any creeping animal; वनं च दोषबहुलं बहुव्यालसरीसृपम् Mb. 3. 2. 3; यथा कश्चिद्वनं घोरं बहुसर्पसरीसृपम् Mb. 12. 300. 51. –*a.* 1 Crawling, creeping; भूतेषु वीरुद्भ्य उदुत्तमा ये सरीसृपास्तेषु सबोधनिष्ठाः Bhāg. 5. 5. 21. –2 Movable; सरीसृपं स्थाणु यदत्र दृश्यते 5. 18. 27.

सरु *a.* Thin, fine, small. –**रुः** 1 The handle of a sword. –2 An arrow.

सरूप *a.* 1 Having the same form. –2 Like, resembling, similar; R. 6. 59; प्रकृतिसरूपं विरूपं च Sāṅ. K. 8.

सरूपता, –त्वम् 1 Likeness. –2 Assimilation to the deity, one of the four states of *Mukti*.

सरोष *a.* 1 Angry, wrathful. –2 Enraged.

सर्कः 1 Wind, air. –2 The mind. –3 N. of Brahman,